

הַלְבוֹת מִמְרִים

יֵשׁ בְּכָל־לֶךְ תִּשְׁעַ מִצְוֹת שְׁלוֹשׁ מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְשֵׁשׁ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פֶּרֶטֶן: (א) לַעֲשׂוֹת עַל פִּי הַתּוֹרָה שְׂיֹאמְרוּ לָנוּ בֵּית דִּין הַגָּדוֹל; (ב) שְׁלֹא לְסוּר מִדְּבָרֵיהֶם; (ג) שְׁלֹא לְהוֹסִיף עַל הַתּוֹרָה, לֹא בַּמִּצְוֹת שֶׁבִּכְתָּב, וְלֹא בַּפְּרוּשָׁן שֶׁלְּמַדְנוּ מִפִּי הַשְּׂמוּעָה; (ד) שְׁלֹא לְגַרֵעַ מִן הַכֹּל; (ה) שְׁלֹא לְקַלֵּל אָב וְאִם; (ו) שְׁלֹא לְהַכּוֹת אָב וְאִם; (ז) לְכַבֵּד אָב וְאִם; (ח) לִירְאֵה מֵאָב וְאִם; (ט) שְׁלֹא יִהְיֶה הַבֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה עַל קוֹל אָבִיו וְאִמּוֹ. וּבִאֹר מִצְוֹת אֵלּוּ בַּפְּרָקִים אֵלּוּ.

הַלְבוֹת מִמְרִים פָּרָק א

א. בֵּית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם הֵם עִיקַר תּוֹרָה שֶׁבַעֲלָ פֶה, וְהֵם עֲמוּד הַהוֹרָאָה, וּמֵהֶם חֻק וּמִשְׁפָּט יוֹצֵא לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְעֲלֵיהֶם הַבְּטִיחָה תּוֹרָה: שֶׁנֶּאֱמַר "עַל-פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרֹף, וְעַל-הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר-יֹאמְרוּ לָךְ תַּעֲשֶׂה" (דְּבָרִים יז, יא), זֶה מִצְוֹת עֲשֵׂה. וְכָל הַמֵּאֲמִין בַּמִּשָּׁה רַבָּנוּ וּבַתּוֹרָתוֹ חַיִּב לְסַמֵּךְ מַעֲשֵׂה הַדֵּת אֲלֵיהֶם, וְלַהֲשִׁיעַן עֲלֵיהֶן.

ב. כָּל מִי שֶׁאִינוּ עוֹשֶׂה בַּהוֹרָאָתָן עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנֶּאֱמַר "לֹא תִסּוּר, מִכָּל הַדְּבָר אֲשֶׁר-יִגִּידוּ לָךְ" (רֹאה דְּבָרִים יז, יא). וְאֵין לוֹקִין עַל לֹא זֶה, מִפְּנֵי שֶׁנֶּתַן לְאַזְהָרַת מִיתַת בֵּית דִּין: שֶׁכָּל חָכָם שֶׁמוֹרָה עַל דְּבָרֵיהֶם מִיתָתוֹ בַּחֲנֻק, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן, לְבִלְתִּי שִׁמֶעַ . . ." (דְּבָרִים יז, יב).

ג. אֶחָד דְּבָרִים שֶׁלְּמַדּוּ אוֹתָן מִפִּי שְׂמוּעָה, וְהֵם תּוֹרָה שֶׁבַעֲלָ פֶה, וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁלְּמַדּוּ אוֹתָן מִפִּי דַעְתָּן בְּאַחַת מִן הַמִּדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶן וְנִרְאָה בְּעֵינֵיהֶם שֶׁהַדִּין בְּדָבָר זֶה כֹּךְ הוּא, וְאֶחָד דְּבָרִים שֶׁעָשׂוּ אוֹתָן סִיג לַתּוֹרָה וּלְפִי מָה שֶׁהִשְׁעָה צְרִיכָה, וְהֵם הַגְּזֵרוֹת וְהַתְּקִנּוֹת וְהַמִּנְהָגוֹת בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד מִשְׁלוֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ, מִצְוֹת עֲשֵׂה לְשִׁמֶעַ לֶהֱנֹךְ, וְהָעוֹבֵר עַל כָּל אַחַת מֵהֶן, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה.

ד. הָרִי הוּא אוֹמֵר "עַל-פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרֹף" (דְּבָרִים יז, יא), אֵלּוּ הַגְּזֵרוֹת וְהַתְּקִנּוֹת וְהַמִּנְהָגוֹת שִׁיּוּרוֹ בָּהֶם לְרַבִּים כְּדִי לַחֲזֹק הַדֵּת וּלְתַקֵּן הָעוֹלָם; "וְעַל-הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר-יֹאמְרוּ לָךְ תַּעֲשֶׂה" (שם), אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁלְּמַדּוּ אוֹתָן מִן הַדִּין בְּאַחַת מִן הַמִּדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרָשֶׁת בָּהֶם; "מִכָּל הַדְּבָר אֲשֶׁר-יִגִּידוּ לָךְ" (רֹאה שם), זֶה הַקְּבָלָה שֶׁקִּבְּלוּ אִישׁ מִפִּי אִישׁ.

ה. דְּבָרֵי הַקְּבָלָה, אֵין בָּהֶן מַחְלָקַת לְעוֹלָם; וְכָל דָּבָר שֶׁתִּמְצָא בּוֹ מַחְלָקַת, בִּידוּעַ שֶׁאִינוּ קִבְּלָה מִמִּשָּׁה רַבָּנוּ. וּדְבָרִים שֶׁלּוֹמְדִין מִן הַדִּין אִם הִסְפִּימוּ עֲלֵיהֶן בֵּית דִּין הַגָּדוֹל כָּלֵם, הָרִי הִסְפִּימוּ; וְאִם נִחְלְקוּ בָּהֶן הוֹלְכִין אַחֵר הָרַב, וּמוֹצִיאִין הַדִּין אֶחָד לְרַבִּים.

ו. וְכֵן הַגְּזִירוֹת וְהַתְּקִנּוֹת וְהַמִּנְהָגוֹת אִם רָאוּ מִקְצָתָן שְׂרָאוּי לְגִזֹּר גְּזָרָה זֶה אוֹ לְתַקֵּן תְּקִנָּה זֶה אוֹ שִׁינִיחוּ הָעָם עַל מִנְהַג זֶה, וְרָאוּ מִקְצָתָן שֶׁאֵין לְגִזֹּר גְּזָרָה זֶה וְלֹא לְתַקֵּן תְּקִנָּה זֶה וְלֹא לְהַנִּיחַ מִנְהַג זֶה נוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין אֵלּוּ כִּנְגֵד אֵלּוּ, וְהוֹלְכִין אַחֵר רַבָּן, וּמוֹצִיאִין הַדְּבָר אֶחָד לְרַבִּים.

ז. כְּשֶׁהָיָה בֵּית דִּין הַגָּדוֹל קָיָם, לֹא הָיְתָה שֵׁם מַחְלָקַת בְּיִשְׂרָאֵל;

אלא כל דין שגלד בו ספק לאחד מישראל, שואל לבית דין שבעירו. אם ידעו, אמרו לו; ואם לאו, הרי השואל עם אותו בית דין או עם שלוחו עולין לירושלים, ושואלין לבית דין שבהר הבית. אם ידעו, אמרו להם; ואם לאו, הכל באין לבית דין שעל פתח העזרה. אם ידעו, אמרו להם; ואם לאו, הכל באים ללשכת הגזית לבית דין הגדול, ושואלין.

ח. אם היה הדבר שגלד בו הספק לכל ידוע אצל בית דין הגדול, בין מפי הקבלה בין מן המדה שדנו בה אומריין להם מיד; ואם לא היה הדבר ברור אצל בית דין הגדול דנין בו בשעתן ונושאים ונותנים בדבר עד שיסכימו כלן, או יעמדו למנין וילכו אחר הרב, ויאמרו לכל השואלין כך הלכה, וילכו להם.

ט. משבטל בית דין הגדול, רבתה מחלקת בישראל: זה מטמא ונותן טעם לדבריו, וזה מטהר ונותן טעם לדבריו; זה אוסר, וזה מתיר. שני חכמים או שני בתי דינים שנגחלקו שלא בזמן הסנהדרין, אם עד שלא הגיע הדבר להן בין בזמן אחד, בין בזה אחר זה אחד מטמא ואחד מטהר, אחד אוסר ואחד מתיר: אם אין אתה יודע להיכן הדין נוטה בשלתורה, הלך אחר המחמיר; ובשלבדברי סופרים, הלך אחר המקל.

הלכות ממרים פרק ב

א. בית דין הגדול שדרשו באחת מן המדות כפי מה שנראה בעיניהם שהדין כך, ודנו דין, ועמד אחריהם בית דין אחר, ונראה לו טעם אחר לסתור אותו הדין הרי זה סותר, ודן כפי מה שיראה בעיניו: שנאמר "אל-השפט, אשר יהיה בימים ההם" (דברים יז, ט) אין אתה חייב ללכת, אלא אחר בית דין שבדורך.

ב. בית דין שגזרו גזרה, או התקינו תקנה, והנהיגו מנהג, ופשט כל הדבר בכל ישראל, ועמד אחריהם בית דין אחר, ובקש לבטל דברי הראשונים ולעקר אותה התקנה ואותה הגזרה ואותו המנהג אינו יכול, עד שיהיה גדול מן הראשונים בחכמה ובמנין.

ג. היה גדול בחכמה אבל לא במנין, במנין אבל לא בחכמה אינו יכול לבטל את דבריו; אפלו בטל טעם שבגללו גזרו הראשונים או התקינו אין האחרונים יכולין לבטל, עד שיהיו גדולים מהם.

ד. והיאך יהיו גדולים במנין, הואיל וכל בית דין ובית דין שלשבעים ואחד הוא זה מנין חכמי הדור שהסכימו וקבלו הדבר שאמרו בית דין הגדול, ולא חלקו בו.

ה. במה דברים אמורים, בדברים שלא אסרו אותן כדי לעשות סיג, אלא בשאר דיני תורה. אבל דברים שראו בית דין לגזור או לאסור אותן, לעשות סיג אם פשט אסורן בכל ישראל אין בית דין הגדול אחר יכול לעקרן ולהתירן, אפלו היה גדול מן הראשונים.

ו. ויש לבית דין לעקר אף דברים אלו לפי שעה, אף על פי שהוא קטן מן הראשונים שלא יהיו גזרות אלו חמורין מדברי

תורה עצמה: שאפלו דברי תורה יש לכל בית דין לעקר אותן, הוראת שעה.

ז. פיצד: בית דין שראו לחזק הדת ולעשות סג, כדי שלא יעברו העם על התורה מפני שלא פדין, ועונשין שלא פדין; אבל אין קובעין הדבר לדורות, ואומרים שהלכה כן היא.

ח. וכן אם ראו לפי שעה לבטל מצות עשה, או לעבר על מצות לא תעשה, כדי להחזיר רבים לדת, או להציל רבים מישראל מלהכשל בדברים אחרים עושין לפי מה שהשעה צריכה.

ט. כשם שהרופא חותך ידו או רגלו שלזה, כדי שיחיה כלו: כך בית דין מורין בזמן מן הזמנים לעבר על מקצת מצוות לפי שעה, כדי שיתקיימו כלן בדרך שאמרו חכמים הראשונים, חלל עליו שבת אחת כדי שישמר שבתות הרבה.

י. בית דין שנראה להם לגזר גזרה, או לתקן תקנה, או להנהיג מנהג צריכין להתישב בדבר, ולידע תחלה, אם רב הצבור יכולין לעמד בה, או אין רב הצבור יכולין לעמד בדבר זה. ולעולם אין גוזרין גזרה על הצבור, אלא אם כן רב הצבור יכולין לעמד בה.

יא. הרי שגזרו בית דין גזרה, ודמו שרב הצבור יכולין לעמד בה, ואחר שגזרו אותה, פקפקו העם בה ולא פשטה ברב הצבור הרי זו בטלה, ואינן רשאים לכף את העם ללכת בה.

יב. גזרו ודמו שפשטה בכל ישראל, ועמד הדבר כן שנים רבות, ולאחר זמן מרבה עמד בית דין אחר, ובדק בכל ישראל וראה שאין אותה הגזרה פושטת בכל ישראל יש לו רשות לבטלה; ואפלו היה פחות מאותו בית דין הראשון בחכמה ובמנין, יש לו לבטל. וכל בית דין שהתיר שני דברים, אל ימהר להתיר דבר שלישי.

יג. הואיל ויש לבית דין לגזר ולאסר דבר המתיר, ויעמד אסורו לדורות, וכן יש להן להתיר אסורי תורה, לפי שעה מה הוא זה שהזהירה תורה "לא-תסוף עליו, ולא תגרע ממנו" (דברים יג, א): שלא להוסיף על דברי תורה ולא לגרע מהן, ולקבע הדבר לעולם שהוא מן התורה, בין בתורה שבכתב, בין בתורה שבעל פה.

יד. פיצד: הרי כתוב בתורה "לא-תבשל גדי, בחלב אמו" (שמות כג, יט; שמות לד, כו; דברים יד, כא). ומפי השמועה למדו שזה הכתוב, אסר לבשל ולאכל בשר בחלב בין בשר בהמה, בין בשר חיה; אבל בשר עוף, מתיר בחלב מן התורה.

טו. אם יבוא בית דין ויתיר בשר חיה בחלב, הרי זה גורע; ואם יאסר בשר העוף, ויאמר שהוא בכלל הגדי, והוא אסור מן התורה הרי זה מוסיף.

טז. אבל אם אמר בשר העוף מתיר מן התורה, ואנו נאסר אותו, ונודיע לעם שהוא גזרה: שלא יבוא מן הדבר חרבה, ויאמרו בשר העוף מתיר מפני שלא נתפרש בתורה, כך החיה מתרת שהרי לא נתפרשה; ויבוא אחר לומר אף בשר בהמה מתיר, חוץ מן העז; ויבוא אחר לומר אף בשר העז מתיר בחלב הפרה או הכבשה, שלא נאמר אלא "אמו" (שמות כג, יט; שמות לד, כו; דברים יד, כא) שהיא מינו; ויבוא אחר לומר אף בחלב העז שאינה אמו

מִתֵּר, שֶׁלֹּא נֹאמַר אֵלָא "אִמּוּ". לְפִיכָךְ נֹאסֵר כָּל בֶּשֶׂר בַּחֲלָב, וְאִפְלוּ בֶּשֶׂר עוֹף. אֵין זֶה מוֹסִיף, אֵלָא עוֹשֶׂה סִיג לַתּוֹרָה. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

הַלְבוֹת מִמְרִים פֶּרֶק ג

א. מִי שְׁאִינוּ מֵאֲמִין בַּתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, אִינוּ זִקֵּן מִמְרָא הָאִמּוּר בַּתּוֹרָה, אֵלָא הֵרִי הוּא בְּכָלֵל הַמִּינִים, וּמִיתָתוֹ בְּיַד כָּל אָדָם. מֵאַחֵר שְׁנַתְּפָרְסָם שֶׁהוּא כּוֹפֵר בַּתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מוֹרִידִין וְלֹא מַעֲלִין, כְּשֶׁאֵר הַמִּינִים וְהָאֲפִיקוֹרוּסִין וְהָאוֹמְרִין אֵין תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם וְהַמוֹסְרִים וְהַמְשַׁמְדִּים: כָּל אֱלוֹ אֵינָן בְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל, וְאֵינָן צְרִיכִין לֹא עֲדִים וְלֹא הַתְּרָאָה וְלֹא דִינִין; אֵלָא כָּל הַהוֹרָג אֶחָד מֵהֶן, עֹשֶׂה מִצְוָה גְּדוּלָּה וְהִסִּיר מִכְשׁוֹל.

ב. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּאִישׁ שְׁכַפֵּר בַּתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ, וּבְדְבָרִים שְׁנֵאוּ לוֹ, וְהֵלֵךְ אַחֵר דַּעְתּוֹ הַקֵּלָה, וְאַחֵר שְׁרִירוֹת לָבוֹ, וְכַפֵּר בַּתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה תַּחֲלָה; וְכֵן כָּל הַטּוֹעִים אַחֲרָיו.

ג. אֲבָל בְּנֵי אוֹתָן הַטּוֹעִים וּבְנֵי בְנֵיהֶם, שֶׁהִדִּיחוּ אוֹתָם אֲבוֹתָם וְנִלְדוּ בְּמִינּוֹת, וְגִדְּלוּ אוֹתָן עָלָיו הֵרִי הֵן כְּתִינוּק שֶׁנִּשְׁבֶּה לְבֵין הַגּוֹיִים וְגִדְּלוּהוּ הַגּוֹיִים עַל דָּתָם, שֶׁהוּא אָנוּס; וְאִף עַל פִּי שֶׁשָּׁמַע אַחֵר כֶּךָ שֶׁהִיָּה יְהוּדִי, וְרָאָה הִיְהוּדִיִּים וְדָתָם הֵרִי הוּא כְּאָנוּס, שֶׁהֵרִי גִדְּלוּהוּ עַל טְעוֹתָם. כֶּךָ אֱלוֹ הָאוֹחֲזִים בְּדַרְכֵי אֲבוֹתֵיהֶם שֶׁתַּעֲוֹ. לְפִיכָךְ רָאוּי לְהַחֲזִירָן בְּתִשׁוּבָה, וּלְמַשֵּׁךְ אוֹתָם בְּדַרְכֵי שְׁלוֹם, עַד שִׁיחֲזְרוּ לְאִיתָן הַתּוֹרָה; וְלֹא יִמָּהֵר אָדָם לְהַרְגֵן.

ד. אֲבָל זִקֵּן מִמְרָא הָאִמּוּר בַּתּוֹרָה הוּא חָכָם אֶחָד מִחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל שֵׁישׁ בִּידּוֹ קִבְּלָהּ, וְדֵן וּמוֹרָה בְּדִינֵי תּוֹרָה כְּמוֹ שִׁידוּנוֹ וַיּוֹרוּ כָּל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁבָּאָה לוֹ מַחֲלָקַת בְּדִין מִן הַדִּינִין עִם בֵּית דִּין הַגָּדוֹל, וְלֹא חֲזַר לְדַבְּרֵיהֶם אֵלָא חֵלֶק עֲלֵיהֶם וְהוֹרָה לַעֲשׂוֹת שְׁלֹא כְּהוֹרָאתָן: גִּזְרָה תּוֹרָה עָלָיו מִיתָה; וּמִתּוֹדָה, וַיֵּשׁ לוֹ חֵלֶק לַעֲוֹלָם הַבָּא.

ה. אִף עַל פִּי שֶׁהוּא דֵן וְהֵן דִּינִין, וְהוּא קִבֵּל וְהֵם קִבְּלוּ הֵרִי הַתּוֹרָה חֲלָקָה לָהֶם כְּבוֹד; וְאִם רָצוּ בֵּית דִּין לְמַחֵל עַל כְּבוֹדָן, וְלִהְיוֹתוֹ אֵינָן יְכוּלִין, כְּדִי שְׁלֹא יִרְבוּ מַחֲלָקַת בִּישְׂרָאֵל.

ו. אֵין זִקֵּן מִמְרָא חֵיב מִיתָה, עַד שִׁיְהִיָּה חָכָם שֶׁהִגִּיעַ לַהוֹרָאָה, סְמוּךְ בְּסִנְהֶדְרִין, וַיַּחֲלֵק עַל בֵּית דִּין בְּדָבָר שֶׁחֵיבִין עַל זְדוּנוֹ כָּרַת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חֲטָאת, אוֹ בַּתְּפִלִּין; וַיּוֹרָה לַעֲשׂוֹת כְּהוֹרָאתוֹ, אוֹ יַעֲשֶׂה הוּא עַל פִּי הוֹרָאתוֹ; וַיַּחֲלֵק עֲלֵיהֶם, וְהֵם יוֹשְׁבֵין בְּלִשְׁכַת הַגְּזִית.

ז. אֲבָל אִם הָיָה תַלְמִיד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַהוֹרָאָה, וְהוֹרָה לַעֲשׂוֹת פָּטוּר: שֶׁנֶּאֱמַר "כִּי יִפְּלֹא מִמֶּךָ דְּבַר לְמִשְׁפָּט" (דְּבָרִים יז, ח), מִי שֶׁלֹּא יִפְּלֹא מִמֶּנּוּ אֵלָא דְּבַר מִפְּלֹא. הָיָה חָכָם מִפְּלֹא שְׁלִבִּית דִּין, וַיַּחֲלֵק וְשָׁנָה וְלָמַד לְאַחֲרִים כְּדַבְּרָיו, אֲבָל לֹא הוֹרָה לַעֲשׂוֹת פָּטוּר: שֶׁנֶּאֱמַר "וְהָאִישׁ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה בְּזִדּוֹן" (דְּבָרִים יז, יב) לֹא שִׁיאֲמַר בְּזִדּוֹן, אֵלָא יוֹרָה לַעֲשׂוֹת אוֹ יַעֲשֶׂה הוּא בַּעֲצָמוֹ.

ח. מִצָּאֵן חוּץ לְמִקְוָמָן, וְהִמָּרָה עֲלֵיהֶן פָּטוּר: שֶׁנֶּאֱמַר "וְקָמַת וְעָלִיתָ אֶל-הַמָּקוֹם" (דְּבָרִים יז, ח), מְלַמֵּד שֶׁהַמָּקוֹם גּוֹרֵם לוֹ מִיתָה.

וְכָל אֱלֹהֵי וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, שֶׁהֵן פְּטוּרִין מִן הַמִּיתָה יֵשׁ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל לְגִדּוֹתָן וּלְהַפְרִישׁן וּלְהַכּוֹתָן וּלְמַנְעֵן מִלְלַמֵּד כָּפִי מֵהַ שִׁירָאָה לָהֶם שֶׁהַדָּבָר צָרִיךְ לָכֶן.

ט. וְכִיצַד דְּנִין זָקֵן מִמָּרָא: בַּעַת שִׁיפְלֵא דָבָר וַיּוֹרֶה בּוֹ חֲכָם הַמַּגִּיעַ לַהוֹרָאָה, בֵּין בְּדָבָר שִׁירָאָה בְּעִינָיו, בֵּין בְּדָבָר שֶׁקָּבַל מִרְבוּתָיו הָרִי הוּא וְהַחֹלְקִין עִמּוֹ עוֹלִין לִירוּשָׁלַיִם, וּבָאִין לְבֵית דִּין שֶׁעַל פֶּתַח הַר הַבַּיִת; וְאוֹמְרִין לָהֶן בֵּית דִּין, כֹּךְ הוּא הַדִּין. אִם שָׁמַע וְקָבַל מֵהֶן, מוּטָב.

י. וְאִם לֹא כָלָם בָּאִין לְבֵית דִּין שֶׁעַל פֶּתַח הָעֶזְרָה, וְאוֹמְרִים גַּם הֵם לָהֶם, כֹּךְ הוּא הַדִּין. אִם קָבַל, יֵלְכוּ לָהֶן. וְאִם לֹא כָלָם בָּאִין לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, שֶׁמִּשָּׁם תּוֹרָה יּוֹצֵאָה לְכָל יִשְׂרָאֵל: שֶׁנֶּאֱמָר "מִן-הַמָּקוֹם הַהוּא, אֲשֶׁר יִבְחָר ה'" (דְּבָרִים יז, י). וּבֵית דִּין אוֹמֵר לָהֶם, כֹּךְ הוּא הַדִּין; וַיּוֹצֵאִין כָּלָן.

יא. חֲזַר זֶה הַחֲכָם שֶׁחָלַק עַל בֵּית דִּין לַעֲירוֹ, וְשָׁנָה וּלְמַד בְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא לְמוֹד הָרִי זֶה פְּטוּר; הוֹרָה לַעֲשׂוֹת, אוֹ שֶׁעָשָׂה כְּהוֹרָאָתוֹ חַיֵּב מִיתָה, וְאִינוּ צָרִיךְ הַתְּרָאָה. אִפְּלוּ נָתַן טַעַם לְדַבְּרִיו, אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ; אֵלֹא כִּיּוֹן שֶׁבָּאוּ עֲדִים שֶׁעָשָׂה כְּהוֹרָאָתוֹ, אוֹ שֶׁהוֹרָה לְאַחֲרִים לַעֲשׂוֹת גּוֹמְרִין דִּינוּ לְמִיתָה לְבֵית דִּין שֶׁבְּעִירוֹ.

יב. וְתוֹפְסִין אוֹתוֹ, וּמַעֲלִין אוֹתוֹ מִשָּׁם לִירוּשָׁלַיִם. וְאֵין מְמִיתִין אוֹתוֹ לֹא בְּבֵית דִּין שֶׁבְּעִירוֹ, וְלֹא בְּבֵית דִּין הַגָּדוֹל שִׁיּוֹצֵא חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, אֵלֹא מַעֲלִין אוֹתוֹ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שֶׁבִירוּשָׁלַיִם. וּמִשְׁמְרִין אוֹתוֹ עַד הַרְגֵּל, וְחוֹנְקִין אוֹתוֹ בְּרֶגֶל שֶׁנֶּאֱמָר "וְכָל-יִשְׂרָאֵל, יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ" (רֹאֵה דְּבָרִים יג, יב; דְּבָרִים יז, יג), מִכָּלֵל שֶׁצָּרִיךְ הַכְּרָזָה. וְאַרְבַּעַה צָרִיכִין הַכְּרָזָה זָקֵן מִמָּרָא, וְעֲדִים זֹמְמִין, וְהַמָּסִית, וּבֶן סוֹרֵר וּמוֹרֶה: שֶׁהָרִי בְּכָלָם נֶאֱמָר "יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ" (רֹאֵה דְּבָרִים יג, יב; דְּבָרִים יז, יג; דְּבָרִים יט, כ; דְּבָרִים כא, כא).